

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๖๔๓/๒๕๖๐ เรื่อง สิทธิพลเมือง อันเกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น กรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงมีคำสั่งให้ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (We Move) ยุติการจัดเวทีนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญ

๑ ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๖/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ได้มีมติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามคำร้องที่ ๑๓๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ กรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคง มีคำสั่งให้ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (We Move) ยุติการจัดเวทีนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. (เมื่อต้นปี ๒๕๕๙) จัดโดยองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนและผู้หญิงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่โรงเรียนอนุบาลอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยไม่มีเอกสารใด ๆ แสดงตัวและอ้างคำสั่งของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของหน่วยงานทหารเพื่อให้ยุติการจัดเวทีสัมมนาดังกล่าว ถือเป็น การคุกคามสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญฯ ของประชาชน

๒ ผลการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงได้ใช้อำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง โดยให้เหตุผลว่า ไม่ต้องการให้มีการขึ้นการรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฯ การใช้ดุลพินิจในการบังคับใช้กฎหมายต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพและปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสรีภาพในการชุมนุมและสมาคม และเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของประชาชน ที่ได้กระทำโดยสงบและไม่มีลักษณะยั่วยุให้เกิดความรุนแรงหรือเกลียดชัง การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวต้องตีความโดยเคร่งครัด เนื่องจากหากใช้อำนาจโดยปราศจากความระมัดระวังไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของประชาชนแล้ว จะเป็นการกีดกันการแสดงความคิดเห็นหรือการไม่ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชน ถือว่าไม่เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ผิดหลักการประชาธิปไตย ที่จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมและยอมรับความแตกต่างทางความคิดเห็น นอกจากนี้ การดำเนินการของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (We Move) ดังกล่าวไม่เข้าข่ายการชุมนุมทางการเมือง แต่เป็นการสัมมนาทางวิชาการที่สามารถดำเนินการได้ตาม มาตรา ๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงจึงไม่อาจใช้อำนาจตามคำสั่งและประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว สั่งระงับการจัดเวทีสัมมนาดังกล่าวได้ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ และเจ้าหน้าที่ทหาร ถือเป็น การคุกคามสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อร่างรัฐธรรมนูญตามที่ กรธ. เผยแพร่เมื่อต้นปี ๒๕๕๙ ขัดต่อเจตนารมณ์ของ

รัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศและควรเป็นกฎหมายที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เกี่ยวกับเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่เป็นไปตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๙ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๒๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๔ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงมีมาตรการการแก้ไขปัญหการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) ดังนี้

(๑) คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ควรทบทวนกฎหมาย ประกาศหรือคำสั่งที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนโดยสุจริตและมีคำสั่งกำชับให้ส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ให้คำนึงถึงการใช้อำนาจตามขอบเขตของกฎหมาย เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนไทยในสังคมประชาธิปไตย

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ควรระมัดระวังการใช้ดุลพินิจในการตีความตามกรอบของกฎหมาย เรื่องการชุมนุมทางการเมือง กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และกำชับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ควรใช้แนวทางในการเจรจาหรือแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี แทนการบังคับข่มขู่คุกคามด้วยประการใด ๆ ทั้งปวง

๓ ผลดำเนินการ

อยู่ระหว่างการนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง